

Forkortelser og begreber i det civile beredskab

Tilbage til [forsiden](#).

- ABC: NATO's tidligere betegnelse for atomare, biologiske og kemiske våben. I dag anvendes betegnelsen CBRN (Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear weapons).
- Beredskabsplan: Vejledning om hvilke foranstaltninger, der skal iværksættes under en krise og/ eller krig, for at de tilstedeværende resurser bedst muligt udnyttes.
- Beredskabsregioner: Før 1993 kaldet civilforsvarsregioner.
- Beredskabsstyrelsen: før 1993 kaldet Civilforsvarsstyrelsen.
- BOC: Beredskabs Operations Center.
- BOC1: Bunkeren i Krogenberg Hegn. Blev blot kaldt BOC indtil BOC2 blev opført (læs mere i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- BOC2: BOC Bunkeren i Hellebæk (læs mere i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- CB: Civilbeskyttelse.
- Civilforsvarsområde: Bekendtgørelse af lov om civilforsvaret nr. 122 af 1. april 1962: "§ 20 Enhver købstad udgør et civilforsvarsområde, medmindre indenrigsministeren meddeler fritagelse herfor. Stk. 2. Andre bymæssigt bebyggede områder kan af indenrigsministeren udpeges til civilforsvarsområder. Stk. 3. Såfremt der på grund af det bebyggede områdes udstrækning skønnes hensigtsmæssigt, kan indenrigsministeren bestemme, at et civilforsvarsområde skal omfatte flere kommuner eller dele heraf.
- Civile beredskab. Det civile beredskabs indsats er at sikre samfundets fortsatte funktion og den enkeltes velfærd efter at den umiddelbare reddende og afbødende indsats er afsluttet. Det civile beredskab dækker nemlig over offentlige myndigheders planlægningsansvar og -arbejde med henblik på løsning af opgaver under krise eller krig. Herved adskiller det civile beredskab sig også væsentligt fra forsvaret, politiet og civilforsvaret, som er egentlige organisationer (læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- Civilforsvaret: Stod for de umiddelbare reddende og afbødende foranstaltninger. Fra 1993 kaldet redningsberedskabet.
- Civilforsvarsdistrikter: Forløberne for civilforsvarsregioner.
- Civilforsvarsregioner/fra 1993 beredskabsregioner: civilforsvarets/ fra 1993 kaldet redningsberedskabets regioner. Omfattede beredskabskorpset (fra 1993 kaldet Det statslige regionale redningsberedskab), det kommunale brandvæsen og civilforsvar (fra 1993 kaldet det kommunale redningsberedskab), ambulance- og sygehusberedskabet.
- Civilforsvarsstyrelsen: i 1993 omdøbt til Beredskabsstyrelsen. Udarbejder i samarbejde med relevante myndigheder totalforsvarets nationale beredskabsplan. Civilforsvarsstyrelsen har også det overordnede ansvar det civile forsvar og for at varetage koordinering af de civile myndigheders planlægning.
- Civilregioner: Civilregionen og dermed regionsledelsen skulle først etableres fuldt ud under krig. Regionsamtmanden havde ansvar for i fredstid i at koordinere planlægningen af det civile beredskab i regionen. Nedlagt 2003 (læs mere [her](#)).
- Folketingsudvalget for civilt beredskab: Nedsat som følge af lov om det civile beredskab af 11. marts 1959. Folketingsudvalg på 11 medlemmer, som skulle følge det civile beredskabs foranstaltninger. Nedlagt igen i 1993 med beredskabsloven af 1992 (læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- Embedsmandsudvalg for sikkerhedsspørgsmål. Til støtte for sekretariat for civilt beredskab blev der i 1961 nedsat et "koordinationsudvalg for det civile beredskab" med deltagelse af departementschefer fra relevante ministerier (Indenrigsministeriets departementschef var formand) og chefen for Civilforsvarsstyrelsen. Det var udvalgets opgave at rådgive og koordinere inden for arbejdet i det civile beredskab – og principielle problemer inden for NATO's civile beredskabskomiteer. Udvalget ophørte uformelt i 1966, men genopstod senere under navnet embedsmandsudvalg for sikkerhedsspørgsmål og udvidet med cheferne for henholdsvis Politiets- og Forsvarets Efterretningstjeneste (læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- Forsvarets Bygningstjeneste: Varetager alle forsvarets bygge-, anlægs- og vedligeholdelsesprojekter. Har endvidere bygget størstedelen af de bunkere, der indgår i det civile beredskab. Hedder i dag Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste (FBE).
- Forsvarsøkonomiske udvalg: Embedsmandsudvalg nedsat af regeringen i 1950 til at koordinere forsvarsindsatsen med de økonomisk-politiske muligheder (læs mere i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- Fælleskommandocentral: Bernstorffbunkeren var fælleskommandocentral for Beredskabsregion VI, Politiregion VI, Civilregion VI og Beredskab Storkøbenhavn (læs mere [her](#)).
- Gurrehus: Udflytningsanlæg i Gurre i Nordsjælland (læs mere i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- Hellebæk bunkeren: BOC2
- Kommandocentral: Bygningsmæssigt og teknisk sikret lokalitet hvorfra der kan disponeres, registreres og koordineres under krise eller krig. Ofte i bunker eller anden sikret lokalitet.
- Kommandobunkeren: De sikrede faciliteter under Christiansborg (læs mere i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- Koordinationsudvalg for det civile beredskab: Til støtte for sekretariat for civilt beredskab blev der i 1961 nedsat et koordinationsudvalg for det civile beredskab med deltagelse af departementschefer fra relevante ministerier (Indenrigsministeriets departementschef var formand) og chefen for Civilforsvarsstyrelsen. Det var udvalgets opgave at

rådgive og koordinere inden for arbejdet i det civile beredskab – og principielle problemer inden for NATO's civile beredskabskomiteer. Udvalget ophørte uformelt i 1966, men genopstod senere under navnet embedsmandsudvalg for sikkerhedsspørgsmål og udvidet med cheferne for henholdsvis Politiets- og Forsvarets Efterretningstjeneste (læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").

- **Kriseberedskabsgruppe:** Repræsentanter på afdelingschefsniveau for de samme myndigheder som i embedsmandsudvalget for sikkerhedsspørgsmål samt fra Forsvarskommandoen og Civilforsvarsstyrelsen. Gruppen rådgiver og anbefaler omkring beredskabsmæssige forhold inden for totalforsvaret (læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- **Krogenberg Hegn bunkeren:** BOC1
- **Landsdelsledelse:** På baggrund af efterretninger under Den kolde krig ansås det for nærliggende, at Danmark i tilfælde af krig ville blive delt i to ved Storebælt. Under hensyn til denne risiko oprettedes der i 1960 en landsdelsledelse ("Landsdelskyggeadministration") for det civile beredskab, der havde til formål under krise eller krig at sikre et ledelsesorgan på begge sider af Storebælt. Landsdelsledelsen blev i 1984 erstattet af et rent embedsapparat kaldet "Landsdelsadministrationen", som primært skulle holde sig rede til en situation, hvor regeringen slog sig ned i den pågældende landsdel, men sekundært være rede til at løse spørgsmål, som kun angik landsdelen og som ikke krævede politisk beslutning og ikke influerer på forholdene i den anden landsdel. De tre andre elementer af totalforsvaret havde ligeledes landsdelsledelse (Læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- **Lov om det civile beredskab.** Grundlaget for det civile beredskab. Lovgivningen fastlagde det civile beredskabs opgaver som værende at planlægge og træffe foranstaltninger med henblik på under krise eller krig at videreføre samfundets funktioner samt at yde støtte til landets samlede forsvar. Godkendt 18. december 1959 og endte som lov nr. 342 af 23. december 1959 (Læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- **Luftværnsloven:** Lov nr. 161 af 11. maj 1935 bemyndigede indenrigsministeren til at fastsætte regler for politiets, brandvæsenets, sanitetsvæsenet og andre civile myndigheders virksomhed med henblik på civilbefolkningens beskyttelse mod luftangreb. En ny luftværnslov (nr. 180 af 29. april 1938) skærpede kravene til kommunernes luftværnsforanstaltninger og beskyttelse af civilbefolkningen mod følgerne af krig. Den statslige myndighed for den civile beskyttelse var Statens Civile Luftværn (forløberen for civilforsvarsstyrelsen), som blev oprettet 1. marts 1938.
- **Militærregioner:** omfattede de regionale hærenheder, militærdistrikterne, hjemmeværnet og installationer. I 2000 blev Region I og II slået sammen, og Region III og IV slået sammen (læs mere [her](#)).
- **Nationale beredskabsplan:** Det er Civilforsvarsstyrelsen (efter 1993 kaldet Beredskabsstyrelsen), der i samarbejde med Forsvarskommandoen udgiver totalforsvarets nationale beredskabsplan.
- **Nyboder lille bunker:** Udflytningsanlæg for regeringen i København (læs i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- **Opslagsbog for det civile beredskab:** En stor del af sekretariatet for civilt beredskabs koordineringsopgaver gav sig udslag i den såkaldte "Opslagsbog for det civile beredskab", som var et redskab både ved planlægningen og i en situation, hvor administrationen måtte arbejde under beredskabsforhold. Opslagsbogen er løbende ajourført.
- **Politiregioner:** omfattede politikredsene, udrykningsdelingene og beredskabsordenskorpset. Nedlagt 2007 hvorefter opgaverne med det koordinerende ansvar overgik til 12 nye politikredse (læs mere [her](#)).
- **Redningsberedskabet:** Formelt dannet i 1993 da Folketinget i 1992 vedtog beredskabsloven, som samlede det daværende kommunale brandvæsen og civilforsvar.
- **REGAN:** Regeringsanlæg. Udflytningsanlæg for totalforsvarets krisestyringsorganisation, regeringen og kongehuset (Læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- **REGAN VEST:** Regeringsanlægget ved Rold Skov i Nordjylland (Læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- **REGAN ØST:** Samlebetegnelse for de forskellige udflytningsfaciliteter i Nordsjælland. Herunder BOC1, BOC2, Gurrehus osv. (Læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- **Regeringens sikkerhedsudvalg:** Den danske regerings overvejelser i forbindelse med sikkerhedspolitiske kriser har siden slutningen af 50'erne fundet – og finder stadig - sted i regeringens sikkerhedsudvalg med deltagelse af statsministeren - der er formand - forsvarsministeren, udenrigsministeren, justitsministeren, indenrigsministeren - og andre efter behov (læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- **Regeringsudvalg for civilt beredskab.** Nedsat i december 1956 med den opgave, at søge arbejdet inden for den civile beredskabsplanlægning fremmet og koordineret. Der var fokus på myndighedernes funktion under krigsforhold og hele samfundets muligheder for at overleve en krigssituation (læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- **Regioner.** Regionsordningen blev formelt etableret i 1960 og fungerede frem til 2003. Landet var i den periode inddelt i syv regioner, hvis grænser var sammenfaldende for alle fire regionale totalforsvarsmyndigheders vedkommende - dvs. civilregionen, militærregionen, civilforsvarsregionen og politiregionen. Regionerne må ikke forveksles med landets nuværende fem regioner med folkevalgte administrative enheder som blev oprettet i 2007 i forbindelse med de 13 amters nedlæggelse. De daværende regioner var en samarbejdsstruktur, idet det regionale niveau ikke var et myndighedsniveau i det samlede administrative system (læs mere [her](#)).
- **Regionsamtmand:** Indenrigsministeren havde udpeget statsamtmanden i henholdsvis Nordjyllands, Aarhus, Sønderjyllands, Fyns, Vestsjællands og Bornholms statsamt samt overpræsidenten i København som ledere af regionerne som regeringens stedlige repræsentant (regionsamtmand). Statsamtmandene var indtil 2007 leder af det

regionale statsforvaltningsorgan i Danmark kaldet statsamt. Statsamtmanden var formand for det tilsynsråd, der førte tilsyn med, at kommunernes virksomhed var lovlig. Statsamtmanden var endvidere formand for amtets sociale nævn (læs mere [her](#)).

- Regionsledelse: Regionsamtmanden og de øvrige tre regionschefer fra forsvaret, civilforsvaret og politiet udgjorde den regionale totalforsvarsledelse (læs mere [her](#)).
- Sekretariat for civilt beredskab: Nedsat til støtte for regeringsudvalg for civilt beredskab. Sekretariat for civilt beredskab blev overført til Indenrigsministeriet i 1962. I 1972 blev sekretariatet indlemmet i Indenrigsministeriets departement, som et kontor (benævnt "8. kontor"). Hovedparten af kontoret blev i 1974 delegeret til Civilforsvarsstyrelsen, som i forvejen også administrerede det civile forsvar (læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- Sektoransvarsprincippet: Planlægningen af det civile beredskab skulle baseres på princippet om, at den myndighed, der varetager en funktion i fredstid, også skulle varetage den under krise eller krig. Hver myndighed blev således ansvarlig for eget område (sektoransvaret) og skulle i fredstid planlægge for videreførelse af funktionerne under krise eller krig.
- Sikret lokalitet: For at beskytte mod gas, sprængstykker mv. var alle kommandocentraler "sikrede". Også kaldt bunkere.
- Statens Civile Luftværn: Oprettet 1. marts 1938 som statslig myndighed for den civile beskyttelse. Erstattet af Civilforsvarsstyrelsen i 1949.
- Totalforsvar: Forsvaret af Danmark blev under Den kolde krig ikke kun anset som en militær opgave, men skulle ses i en større national sammenhæng – som et totalforsvar eller et totalberedskab – hvori alle resurser blev udnyttet til at opretholde et velorganiseret og funktionsdueligt samfund til beskyttelse af civilbefolkningen og forsvaret af landet. Totalforsvaret var imidlertid ikke en organisation i traditionel forstand, men mere nogle samarbejdsrelationer. Forsvaret, civilforsvaret, politiet og det civile beredskab udgjorde elementerne i totalforsvaret (læs mere [her](#) og i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- Udflytningsanlæg: beskyttet udflytningsanlæg, som vil blive taget i brug, når det ikke længere er muligt at fungere fra fredstidslokaliteten. Oftest i en sikret lokalitet (læs mere i bogen "[Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker](#)").
- Vestre landsdel: Jylland og Fyn.
- Østre landsdel: Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm.

Poul Holt Pedersen og Karsten Pedersen forfatterne@reganvest.dk. Se "Danmarks dybeste hemmelighed. REGAN VEST – regeringens og kongehusets atombunker" Billesø & Baltzer 2011, www.reganvest.dk og www.facebook.com/reganvest